

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **P. N.**, zastoupen Mgr. Dominikou Kovaříkovou, advokátkou se sídlem Horní náměstí 7, Olomouc, proti žalovanému: **Vrchní státní zastupitelství v Olomouci**, se sídlem tř. 17. listopadu 909/44, Olomouc, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 8. 2018, č. j. SIN 215/2018-5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 10. 2019, č. j. 64 A 7/2018 – 55,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Dominice Kovaříkové, advokátce se sídlem Horní náměstí 7, Olomouc, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši **3.400 Kč**, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce požádal Krajské státní zastupitelství v Ostravě dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „informační zákon“), o poskytnutí následujících informací: *„Zdali ve věci povinného SIN 21/2018-7 z 10. 4. 2018 a VSZ OC SIN 206/2018-4 z 28. 5. 2018 uvedený neexistující důkaz (viz. „V tomto případě totiž KSZ nesupluje oprávnění soudu povolit či nepovolit nahlédnutí do spisu, neboť není do čeho nahlížet. Důkaz neexistuje.“) byl či nebyl užit pro zahájení trestního stíhání ve věci KRPM-14652/TČ-2009, u povinného 2 KZV 55/2009, jak vyplývá z usnesení dle § 160 tr. ř.: „Papilární linie chodidla (daktyloskopická stopa č. 64)“ na str. 2, druhý odstavec, 6. řádek od konce a „Na základě příslušných opatření, zkoumání a vyhodnocování jednotlivých zajištěných na místě činu, zejména daktyloskopické stopy č. 64, byla potvrzena přítomnost podezřelého P. N. na místě činu“ na str. 3, 4. odstavec?“. Krajské státní zastupitelství v Ostravě rozhodnutím ze dne 25. 7. 2018, č. j. SIN 58/2018-3 žádost odmítlo dle § 15 odst. 1 informačního zákona, neboť dotaz žalobce je polemikou se způsobem vedení trestního stíhání a žalobce požaduje, aby si povinný subjekt vytvořil právní názor na danou trestní věc. V dané věci se tedy uplatí výluka z informační povinnosti dle § 2 odst. 4 informačního zákona. Žalobce zároveň může využít postup dle § 65 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl. Ztotožnil se se závěrem, že žalobce požaduje odůvodnění postupu orgánů činných v trestním řízení, tedy sdělení názoru na věc. Poskytnutí takových informací § 2 odst. 4 informačního zákona vylučuje. Důvody jednotlivých rozhodnutí v trestním řízení nadto byly žalobci jako obviněnému sděleny v jejich odůvodnění.*

[2] Žalobu proti napadenému rozhodnutí Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) napadeným rozsudkem zamítl. Pokud žalobce požaduje sdělit, zda označený důkaz byl v rámci trestního řízení užit, požaduje tím dle krajského soudu implicitně, aby povinný subjekt sdělil své úvahy a závěry vedoucí k (ne)využití takového důkazu pro účely zahájení trestního stíhání. Požaduje tedy mimo samotného sdělení „ano“ či „ne“ také bližší odůvodnění postupu orgánů činných v trestním řízení. Žalobce se zjevně domáhá dovysvětlení, na jakém základě bylo zahájeno jeho trestní stíhání, mj. zda bylo zahájeno také na základě konkrétně označeného důkazu. To ovšem dle § 2 odst. 4 informačního zákona možné není (shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2019, č. j. 7 As 95/2019 – 29). Pokud rozhodnutí vydaná v průběhu trestního řízení dle žalobce využití jednotlivých důkazů dostatečně neobjasňují, může tuto skutečnost namítat v rámci obhajoby v trestním řízení.

II. Kasační stížnost, vyjádření žalovaného, replika stěžovatele

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Má za to, že na danou žádost s jasně formulovanou otázkou bylo možno odpovědět pouhým „ano“ či „ne“. Po žalovaném v žádném případě nepožadoval vyslovení vlastního názoru, nastínění budoucího rozhodnutí či dokonce vytváření nových informací. Výluhy dle § 2 odst. 4 informačního zákona tak na danou situaci nedopadají. Odkaz krajského soudu na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2019, č. j. 7 As 95/2019 – 29, je nepřipadný, neboť stěžovatel nevyužívá žádosti jako specifické formy opravného prostředku ani nepožaduje „dovysvětlení“. Krajský soud v napadeném rozsudku dovozením implicitního obsahu v podstatě přeformuloval stěžovatelovu žádost o informace, čímž mu odepřel právo na informace.

[4] Skutečnost, že stěžovatel je účastníkem probíhajícího trestního řízení, nemůže popřít jeho občanské právo na kontrolu fungování veřejné moci prostřednictvím institutu práva na svobodný přístup k informacím. Odkazuje přitom na četnou judikaturu, která vyzdvihuje klíčovou roli práva na informace při kontrole výkonu veřejné moci.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že žádost stěžovatele směřuje k odůvodnění usnesení o zahájení trestního stíhání, které ani nevydalo státní zastupitelství, ale policejní orgán. Stěžovateli bylo toto usnesení včetně jeho odůvodnění doručeno, neboť proti němu podal stížnost. V usnesení o zahájení trestního stíhání je zásadně třeba označit skutečnosti, které jsou důvodem zahájení trestního stíhání (pokud by to nevedlo ke zmaření objasnění trestné činnosti). Úplný výčet důkazů zná jen ten, kdo usnesení vydal, dozorový státní zástupce přezkoumává usnesení na podkladě jeho odůvodnění. Stěžovatel tedy danou informaci buď již má, nebo mu ji může poskytnout jen policejní orgán, který usnesení vydal. V každém případě nelze po státním zastupitelství požadovat, aby se vyjadřovalo k důkazům, které nejsou uvedeny v usnesení o zahájení trestního stíhání, neboť jde o nepřipustný dotaz na názor. Prostá a neodůvodněná odpověď „ano“ či „ne“ by pak byla ze strany státního zastupitelství pouhou spekulací.

[6] Stěžovatel podal k vyjádření žalovaného repliku, v níž odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2013, č. j. 2 As 66/2013 – 25, podle něhož disponují-li stejnými informacemi dva subjekty, je bezvýznamné, na který z nich se žadatel obrátí s žádostí o jejich poskytnutí. Stěžovatel má za to, že státní zastupitelství má o věci „lepší“ informace než policejní orgán, neboť žalovaný vydal dne 28. 5. 2018 pod č. j. SIN 206/2018-4 rozhodnutí o neexistenci jednoho z důkazů, na nichž je postaveno trestní stíhání stěžovatele. Proto stěžovatel považoval za nezbytné dotaz vznést a očekával jasnou odpověď ve smyslu „ano, vedeme trestní stíhání na základě neexistujícího důkazu“ (a pak by event. státní zastupitelství podniklo další kroky vedoucí k přezkumu zákonnosti trestního stíhání) nebo „ne, nevedeme trestní stíhání na základě neexistujícího důkazu“ (pak by nastal rozpor s výše citovaným rozhodnutím). Oba výsledky jsou pro žalovaného zjevně nepřijatelné. Obracet se na policejní orgán, který věc řešil před téměř deseti lety, dle stěžovatele postrádá smysl.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) přípustná. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[8] Po posouzení obsahu kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost **není** důvodná.

[9] Podle § 2 odst. 4 informačního zákona *povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.*

[10] Citované ustanovení je třeba vykládat dle jeho účelu, jímž je bránit povinné subjekty před tím, aby se na ně žadatelé v režimu informačního zákona obraceli s žádostmi o zaujetí stanoviska v blíže specifikované věci, provedení právního výkladu, vytvoření či obstarání nové informace, již povinný subjekt nedisponuje a není povinen ji disponovat apod. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2010, č. j. 1 As 28/2010 – 86). Pokud se žádost o informace týká názoru, který povinný subjekt již zaujal, a tento názor je zachycen, nelze požadovanou informaci podřadit pod § 2 odst. 4 informačního zákona. Jestliže se však žádost týká názoru povinného subjektu na určitou záležitost, který má povinný subjekt teprve zaujmout, pak je zcela namístě takovou žádost odmítnout s odkazem na § 2 odst. 4 informačního zákona (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2012, č. j. 4 As 37/2011 – 93).

[11] Z textu žádosti o informace je zřejmé, že stěžovatel požaduje po státním zastupitelství, aby hodnotilo konkrétní úkon orgánů činných v trestním řízení a případně jej konfrontovalo s jiným vlastním rozhodnutím v jiné věci. Požadavek, aby státní zastupitelství stěžovateli nad rámec odůvodnění usnesení o zahájení trestního stíhání sdělilo, které důkazy policejní orgán vzal při vydání tohoto usnesení v úvahu, zjevně představuje dotaz na názor, resp. žádost o sdělení myšlenkového postupu policejního orgánu, který doposud nebyl nikde zachycen. Stěžovatel má jistě možnost zpochybňovat zákonnost jednotlivých úkonů orgánů činných v trestním řízení v rámci své obhajoby v tomto řízení (např. i skutečnost, že určitý důkaz neexistuje nebo že nebyly splněny podmínky pro zahájení trestního stíhání). Po státním zastupitelství však v režimu informačního zákona nelze požadovat, aby jakýmkoliv způsobem hodnotilo či vysvětlovalo, které skutečnosti byly (nad rámec odůvodnění) podkladem rozhodnutí o zahájení trestního stíhání a které nikoliv.

[12] Závěr, že na danou věc dopadá výluka ve smyslu § 2 odst. 4 informačního zákona je proto ve světle uvedeného odpovídající. Není přitom podstatné, zda je tato skutečnost terminologicky vyjádřena tak, že stěžovatel požaduje po povinném subjektu, aby „vytvořil názor na danou trestní věc“, „odůvodnil postup orgánů činných v trestním řízení“ nebo slovy krajského soudu „dovysvětlil, na jakém základě bylo zahájeno trestní stíhání“. Podstatné je, což krajský soud v napadeném rozsudku taktéž vyjádřil, že nutným předpokladem samotného sdělení „ano“ či „ne“, kterého se stěžovatel dle svých slov domáhá, by musela být předcházející originální hodnotící úvaha povinného subjektu ve vztahu k myšlenkovému postupu policejního orgánu. Námitka, že krajský soud stěžovatelovu žádost nepřipustně přeformuloval, je tudíž nedůvodná.

[13] Lze odkázat též na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2011, č. j. 2 As 4/2011 - 102, ve kterém soud hodnotil situaci, v níž daňový subjekt žádal v režimu informačního zákona správce dně o sdělení, jaký doklad v daňovém spisu je důkazem toho, že byl uplatněn odpočet daně. Kasační soud k tomu uvedl, že takovou žádost je možno vyložit i tak, že daňový subjekt žádal o sdělení podkladu pro úvahu správního orgánu, která jej vedla k určitému závěru, což nelze vnímat jinak než jako požadavek na sdělení myšlenkového postupu správního orgánu. Dosáhnout zpochybnění určitých dokumentů správního orgánu je přitom možné pouze v rámci řízení, pro které byly poskytnuty. Z hlediska povinnosti poskytovat informace v dané situaci žadatel

nepožadoval informaci o činnosti orgánu státní správy, ale informaci o tom, jak správce daně dospěl k prezentovanému názoru. Jednalo se tedy o dotaz na názor správního orgánu, který je z povinnosti poskytovat informace ustanovením § 2 odst. 4 informačního zákona vyloučen. Stejnou úvahu lze učinit i nyní, neboť stěžovatel obdobně požaduje informaci o tom, které důkazy byly užity při zahájení jeho trestního stíhání.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[15] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady v souvislosti s tímto řízením nevznikly.

[16] Krajský soud ustanovil stěžovateli zástupkyní advokátku Mgr. Dominiku Kovaříkovou. Zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) ve výši 3.100 Kč [11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu], a dále paušální náhradu hotových výdajů za jeden úkon právní služby ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy 3.400 Kč. Soud nepřiznal zástupkyni odměnu za vyčíslený úkon spočívající v poradě s klientem přesahující jednu hodinu, neboť jádrem sporu je posouzení právní otázky ve věci, s níž byla zástupkyně z řízení před krajským soudem dostatečně seznámena, a nejedná se tudíž o účelně vynaložené náklady. Částka ve výši 3.400 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2020

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu